

JAK NA INTERNET

Ochrana osobních údajů

V prostředí Internetu se často setkáváme s nutností zadávat své osobní údaje. Ať už jde o registrace do internetových služeb, vyplňování různých profilů, anket nebo dotazníků. Osobní údaje jsou cenné zboží (a to doslova, databáze adres bylo v minulosti možné koupit např. přes aukční servery), proto se vyplatí zacházet s nimi opatrně. Při dodržování základních pravidel si můžete ušetřit čas mazáním zbytečných emailů a odmítáním reklamních telefonátů.

Základní pravidla

Při registracích:

- Přemýšlejte a prověřujte, komu dáváte k dispozici své údaje.
- Zadávejte jen nutné minimum údajů.
- Vytvořte si samostatnou e-mailovou adresu pro registrace do internetových služeb. Vyhněte se tak záplavě reklamních nabídek v e-mailu, který používáte pro běžnou komunikaci.
- Zvažte, zda opravdu chcete dostávat od každého e-shopu jeho reklamní nabídky. Ačkoliv se máte rozhodovat sami, obchodníci vám často tuto volbu „usnadní“ a souhlas zaškrtnou za vás. Nebojte se zaškrtnutí odstranit, pokud informační zprávy dostávat nechcete. Poměrně často totiž zároveň s tímto souhlasem obchodníkovi poskytnete svolení k předání vaší e-mailové adresy dalším osobám.
- Nepoužívejte slabá nebo lehce odhadnutelná hesla. Silné heslo nemusí být nutně složité k zapamatování - například heslo ArelYnekAcha, které vzniklo ze jména Karel Hynek Mácha vynecháním prvních písmen a mezer. Nepoužívejte ani stejné heslo pro všechny služby. Důležité služby jako internetové bankovníctví by měly mít složitostí odpovídající heslo!

Na sociálních sítích:

- Nepřidávejte si mezi přátele neznámé kontakty. Není žádný problém vytvořit např. falešný profil mladé atraktivní ženy a mít přístup k neveřejným údajům lidí, kteří si takový kontakt přidají mezi své přátele.
- Přemýšlejte nad informacemi, které o sobě zveřejňujete a komu je sdělujete. Víte, kdo jsou přátelé vašich přátel? Co by z nich například vyčetl váš zaměstnavatel? Nezapomeňte na to, že není složité spojit si informace z více zdrojů.
- V žádném případě nezveřejňujte na sociálních sítích a neposílejte materiály, jejichž případné zveřejnění by vám vadilo. Vždy je třeba mít na paměti, že žádné zabezpečení není dokonalé a k vašim datům se může dostat někdo jiný. Soukromé fotografie pak mohou být zneužity například ke kyberšikaně.

Při prohlížení Internetu:

- Mějte na paměti, že stahování některého obsahu, především pornografie, nelegálních kopií filmů či softwaru, přináší riziko napadení vašeho počítače viry; internetové stránky, které takový obsah nabízejí, jsou záměrně plné virů a mnohonásobně tak zvyšujete riziko

JAK NA INTERNET

napadení vašeho počítače. U zavirovaného počítače pak nelze žádná data považovat za bezpečná, speciálně vaše osobní.

Anonymizace

Pokud přistupujete na Internet z počítače na veřejném místě, je nejlepší využít tzv. anonymních oken, které moderní internetové prohlížeče nabízejí. Všechny informace, které si prohlížeč z vašeho surfování pamatuje, budou totiž po zavření anonymního okna smazány. Nehrozí tak, že by další uživatel stejného počítače viděl historii vámi navštívených stránek nebo dokonce měl přístup k vašemu e-mailu, když se zapomenete odhlásit.

Tento způsob však nijak neskrývá adresu vašeho počítače. Pro změnu identity vašeho počítače můžete využít služeb anonymizační sítě Tor, která vaše data pošle přes několik náhodně zvolených počítačů této sítě a efektivně tak maskuje, odkud přistupujete. Poslední uzel na této cestě má však plnou kontrolu nad vašim spojením a může sledovat, kam přistupujete. Z tohoto důvodu a také kvůli výrazně pomalejší odezvě je tohoto řešení potřeba využívat pouze v odůvodněných případech. Pro jednoduché použití sítě Tor existuje upravená verze prohlížeče Mozilla Firefox pojmenovaná Tor Browser Bundle, která se neinstaluje a lze ji tedy spustit i z přenosného flash disku.

Jak na spam

Pokud vás obtěžuje velké množství nevyžádané pošty, která vám plní e-mailovou schránku, máte několik možností, jak zasáhnout. V řadě případů se může jednat o nabídky, které vám zasílají firmy, kterým jste sami dali v rámci registrace souhlas. Většina takových e-mailů obsahuje odkaz k odhlášení z mail-listu. Pokud jste si jisti, že jste sami neschválili zasílání reklamních emailů a jedná se o firmu se sídlem v České republice, můžete zkusit podat stížnost k Úřadu pro ochranu osobních údajů – bez vašeho souhlasu totiž firmy obchodní sdělení zasílat nesmí, pouze s jedinou výjimkou, a to pokud váš e-mail získaly v souvislosti s již prodaným výrobkem či poskytnutou službou, tedy že jste byli jejich zákazníkem. Pak vám mohou posílat obchodní sdělení, která se týkají jejich vlastních podobných výrobků a služeb. V případě zcela neznámých nabídek ze zahraničí je lepší tyto e-maily neotevírat a rovnou mazat, případně pro ně jednotlivě nastavit filtrovací pravidla.

Se spamem úzce souvisí také hoax – poplašná nebo řetězová zpráva. Často je to šokující nebo emotivně působící sdělení, výjimečně i pravdivé, ale zastaralé. Jsou to typické maily, které důvěřiví lidé rozesílají velkému množství svých přátel. Rozesílání hoaxu je obecně považováno za obtěžující. V případě, že sami nevíte, jestli je dané sdělení pravdivé nebo se jedná o hoax, můžete se podívat na server www.hoax.cz a zkusit dané sdělení vyhledat. Nedokážete-li přesto odolat a chcete se o e-mail podělit se svými přáteli, skryjte alespoň jejich adresy, aby je ostatní adresáti neviděli. Uchráníte je tak před zařazením do adresářů pro rozesílání nevyžádaných zpráv.

Pokud sami publikujete na Internetu, nezveřejňujte vaše ani cizí e-mailové adresy ve strojově čitelné podobě. Jinak se totiž lehce mohou stát cílem automatických robotů, které tyto adresy sbírají k rozesílání spamu. Například adresu `uzivatel@firma.cz` můžete přepsat jako „uzivatel zavinac firma tecka cz“, lépe pak vypadá emailová adresa zveřejněná formou obrázku.

JAK NA INTERNET

Phishing aneb rhybaření

Některé e-maily jsou jen nevyžádané, ale ve své podstatě neškodné. O dalších už se to říci nedá – slouží jako návnada, přičemž útočník, rhybář, chce vylákat z uživatelů citlivé údaje. Nejčastěji se snaží uživatele více či méně věrohodně přesvědčit, že je odeslala banka či jiná podobná instituce a vyžaduje zadání přihlašovacích údajů na internetové stránce na kterou odkazují. Že tato internetová stránka bance nepatří, je náhledni.

Uvědomte si, že vaše banka či jiná podobná organizace po vás nikdy nebude chtít tato citlivá data e-mailem. Nejste-li si jisti, vše si nejprve u vaší banky prověřte.

Co o sobě zveřejňujete?

Zkuste si zadat do vyhledávače své jméno, případně emailovou adresu nebo telefon. Poznáváte weby, kde jste tyto údaje sami zadávali? Pokud o vás bude chtít někdo něco zjistit, začne takto. S osobními údaji tedy zacházejte s rozmyslem! Je velmi jednoduché na Internet něco umístit, ale prakticky nemožné to vrátit zpátky.

